

УДК 94(497.6)(091)

ISSN 2233-1778

АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЈУ

ГРАЂА О ПРОШЛОСТИ БОСНЕ

10
2017

РЕДАКЦИЈА

Раде Михаљчић, Татјана Суботин Голубовић,
Ђуро Тошић, Аранђел Смиљанић, Павле Драгичевић

УРЕДНИК

Раде Михаљчић

Бања Лука
2017

Оригинални научни рад
УДК 930.2:003.074(497.15)"1475"
DOI 10.7251/GPB1710165R

Срђан Рудић*

Историјски институт
Београд

**ПОТВРДА БУРЂА РАДАШИНОВИЋА И ВЛАТКА, СИНА
РАДИЧА ОЗРИСАЛИЋА, ДА СУ ПРИМИЛИ ДОБИТ ОД ОСТАВЕ
КНЕЗА БРАИЛА ТЕЗАЛОВИЋА**

Дубровник, 1475, фебруар 12.

Сажетак: Бурађ, син Радашина Богишића, и Влатко, син Радича Озрисалића, потврђују да су примили 20 дуката за 1474. годину од заоставштине кнеза Браила Тезаловића.

Кључне речи: Бурађ Радашиновић, Влатко Озрисалић, Браило Тезаловић.

Опис документа и ранија издања

Потврда је сачувана у оригиналу и чува се у Државном архиву у Дубровнику. Исписана је курзивом, у 18 редова, на листу хартије на којем су видљиви трагови пресавијања. Текст потврде написао је Влатко, син Радича Озрисалића, док су се сведоци својеручно потписали. Текст је написан углавном читко. На полеђини се налази новији запис: *Expeditoria deli condam brailo |2| texallowich 1475 ad xii fbr.*

Издање потврде приређено је на основу фотографије која се чува у Историјском институту у Београду.

Ранија издања: Ѓ. Truhelka, *Tursko-slovjenski spomenici dubrovačke archive*, GZM 23 (1911) 41–42; А. Соловјев, *Одабрани споменици српскога права од XII до краја XV века*, Београд 1926, 224; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–2, 199–200.

Текст документа

+ БОЖЕ ВА ИМЕ ТВОЕ АМИЊ. НЕКА Е НА ЗНАНИЕ САДАШЊЕМЃ И
ПВСЛИДАШЊЕМЃ |2| ЧЛВВИКЃ ПРИЃД (!) КОГА СЕ ВБРАЗЬ ПОДОБА ИЗНЕСТИ ВВИ

* Ел. пошта: srdjanrudic@yahoo.com

нашь листъ |3| отворени како ми Ћџраѣъ синь Радашина Богишиѣа и
 Вла|4|тко синь Радича Озрисалиѣа ближике и родитеѣци пѣкоинога |5|
 кнеза Браила Тезаловиѣа прим[и]смо вѣа заедно вѣа г[оспо]д[и]на кнеза
 |6| и властев дѣбровачцихъ ѣ дѣкаты златихъ за добитакъ цѣв |7| даю
 вѣа [д]инара реченога кнеза Браила кои сѣ ѣ комѣнѣ дѣброва|8|чкомъ а
 вѣои за годице кое се сада свршилъ и за веѣе виерв|9|вание вѣога листа
 писахъ ѣа Влатко синь Радича Озрисалиѣа |10| мѣвѣмъ¹ рѣчкомъ с пѣнимъ
 хотиниємъ згоръ реченога Ћџрѣа Радашино|11|виѣа а предъ свиедоци
 вѣдол реченихъ прѣдъ кнезѣмъ Франческомъ |12| синомъ Ника Жѣневиѣа
 и прѣдъ Николѣмъ Матиевиѣемъ². Писа се |13| ѣ дѣбровникѣ аѣое литѣ
 рожаева Христѣва ѣѣ данъ мисеца |14| превара.

|15| га Франѣескѣ синь Ника Жѣневиѣа ѣсам(ѣ) свѣдок(ѣ) згор(ѣ)
 |16| писанѣмъ писанию.

|17| га Никола Матковиѣ³ ѣсам свидок семѣи писаниѣ |18| вѣ
 скорога.⁴

Превод документа

+ Боже, у име твоје амин. Нека је на знање садашњем и каснијем
 човеку пред кога се приличи изнети овај наш отворени лист како ми
 Ђурађ, син Радашина Богишића, и Влатко, син Радича Озрисалића,
 рођаци покојног кнеза Браила Тезаловића, примисмо од господина
 кнеза и властеле дубровачке 20 златних дуката за добитак што нам
 дају од динара поменутог кнеза Браила, који су у дубровачкој комуни.
 А ово је за годину која се сада свршила. Ради веће веродостојности
 овог листа, ја, Влатко, син Радича Озрисалића, писах својом руком уз
 сагласност горе поменутог Ђурђа Радашиновића, а пред доле наведеним
 сведоцима, пред кнезом Франческом, сином Ника Жуневића, и пред
 Николом Матијевићем. Писано у Дубровнику 12. фебруара 1475. године
 од рођења Христова.

Ја, Франческо, син Ника Жуневића, сведок сам горе писаном писму.
 Ја, Никола Матковић, сведок сам овом писаном.⁵

¹ Код Трухелке: мѣвѣмъ.

² Код Трухелке: Матиевиѣемъ.

³ Код Трухелке: Матиевиѣ.

⁴ Код Соловјева и Стојановића: скорара.

⁵ За термин вѣ скорога нисмо нашли одговарајући превод.

Espositura deli succ^o & condany bianco
tesalomb^o 1975 ad 74 1/2

***Историјски оквир настанка документа
и дипломатичка анализа***

Потврда од 12. фебруара 1475. године последњи је сачувани документ који сведочи да је неко примио добит од оставе кнеза Браила Тезаловића.⁶ Није позната даља судбина Браиловог улога и добити. Ипак, и након 1475. године било је неколико покушаја неименованих особа да се представе као Браилови наследници и уз помоћ Турака дођу до његове заоставштине. Најпре се крајем фебруара 1483. године босански санџакбег Јахја-бег обратио Дубровчанима и препоручио неке особе као наследнике Браила Тезаловића. Дубровчани нису изашли у сусрет његовом захтеву. Исто су поступили и јуна наредне године када је за наводног Браиловог наследника интервенисао Ајас-бег. Дубровчани су у оба случаја тако поступили вероватно стога што су знали да у то време, дакле 1483. године, више није било живих потомака, а тиме ни наследника кнеза Браила Тезаловића. Тиме је, у периоду између 1475. и 1483. године, вероватно решена и судбина његове заоставштине.⁷

У потврди из 1475. године, као рођаци и наследници кнеза Браила Тезаловића помињу се Влатко, син Радича Озрисалића, и Ђурађ, син Радашина Богишића. Влатка, који је носио и презиме Поповић, за свог наследника тестаментом је одредила Јелача, кћерка Браила Тезаловића. Њему су Дубровчани исплатили доходак од 20 дуката од Браилове заоставштине за 1465, 1466. и 1467. годину.⁸ Касније се као корисник добити јавља и Јурај Богишић, син Браиловог брата Богише. Дубровчани су Влатку и Јурју исплатили јануара 1469. године добит за претходну годину.⁹ Ускоро је дошло до неких проблема око наследства, те су

⁶ Кнез Браило Тезаловић је новембра 1436. године тестаментом положио у Дубровник 400 дуката уз добит од 5%. За наследника је одредио супругу Витосаву, а након њене смрти кћерку Јелачу. Даљи наследници били би Јелачини синови, а у случају да их она нема, наследници његове браће Хвала и Богише. Р. Živković, *Baštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, Prilozi II u Sarajevu IX/1 (1973), 320–321.

⁷ Е. Куртовић, *Из историје банкарства Босне и Дубровника у средњем вијеку*, Београд 2010, 114.

⁸ С. Рудић, *Три потврде кнеза Влатка Поповића о примању дохотка од заоставштине кнеза Браила Тезаловића у Дубровнику, (I) Дубровник, 1466, јануар 1. – април 25, (II) Дубровник, 1466, април 25, (III) [Дубровник], 1468, фебруар 5, ГПБ 3 (2010) 153–162.*

⁹ С. Рудић, *Потврда Влатка Поповића и Јурја Богишића да су примили камату од заоставштине кнеза Браила Тезаловића – Дубровник, 1469, јануар 14., ГПБ 5 (2012) 99–102.*

Дубровчани фебруара 1470. године ускратили Влатку право да користи доходак од Браилове заоставштине. Јурај Богишић је именован јединим Браиловим наследником.¹⁰ Овим проблем Браилове заоставштине није био решен, јер се 1475. године Влатко Озрисалић (Поповић) поново јавио као један од њених корисника. Не знамо како је до тога поново дошло.

Као други корисник заоставштине кнеза Браила Тезаловића 1475. године јавља се Ђурађ Радашиновић, за којег се каже да је био син Радашина Богишића. Из овог податка следило би да му се отац звао Радашин, а деда Богиша. На основу тога могло би се закључити да је реч о унуку Богише, брата кнеза Браила. Потврда о пореклу Јурја Богишића, састављена између 5. фебруара 1468. и 14. јануара 1469. године, доноси највише података о родослову породице Тезаловић.¹¹ Према њој Браило је имао два брата, Вукосава и Богишу, док је Богиша имао три сина: Вукашина, Бељака и Јурја. Јурај Богишић је, као Браилов наследник, подигао 14. јануара 1469. половину камате за претходну годину. То је једина позната потврда о подизању камате од Браилове заоставштине у којој се он помиње. Податак из 1475. године изгледа сведочи да је Богиша имао још једног сина – Радашина, који се не помиње у потврди о Јурјевом пореклу из 1468/69. године. Ову претпоставку не треба одбацити, јер је познато да документ из 1468/69. године, без обзира на то што су га потврдиле особе које су са кнезом Браилом и његовом браћом биле у служби војводе Радослава Павловића, има мањкавости, јер се неки чланови породице не помињу. Паво Живковић је утврдио да је кнез Браило, поред Вукосава и Богише, који се помињу у потврди, имао још два брата – Хвала и Будислава. Стога можемо да претпоставимо да је могуће и да се у поменутом документу не помињу ни син и унук Браиловог брата Богише – Радашин и Ђурађ.

Писцу потврде, Влатку сину Радича Озрисалића, поткрала се једна грешка приликом њеног састављања. Наиме, он је у тексту потврде погрешно уписао да се један од сведока зове Никола Матијевић. Из потписа сведока видимо да се сведок у ствари зове Никола Матковић.

¹⁰ Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 322; Е. Куртовић, *Из историје банкарства Босне и Дубровника у средњем вијеку*, 113.

¹¹ С. Рудић, *Потврда да је Јурај Богишић синовац Браила Тезаловића*, ГПБ 4 (2011) 151–160.

Просопографски подаци

кнез Франческо, син Ника Жуњевића – дубровачки властелин, син Ника Жуњевића и Анукле, кћерке Добре Бинчулића. Био је ожењен Јоханом, кћерком Николе Кабужића. Помиње се од 1451. до 1512. године. Жуњевићи су огранак породице Журговић (Georgio).

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат у XIV веку, генеалошке табле*, Београд 1960, табла XXXI/4 Georgio.

Никола Матковић – непозната особа, Дубровчанин.

Srdan Rudić

Institut d'Histoire

Belgrade

**CERTIFICAT DE DJURADJ RADAŠINOVIĆ ET VLATKO, FILS DE
RADIČ OZRISALIĆ, CONFIRMANT AVOIR REÇU LES REVENUS
PROVENANT DE L'HÉRITAGE DU
KNÈZE BRAILO TEZALOVIĆ**

Raguse, 1475, le 12 février

Résumé

Par le certificat, délivré le 12 février 1475 à Raguse, Djuradj, fils de Radašin Bogišić et Vlatko, fils de Radič Ozrisalić, confirment avoir reçu 20 ducats d'or pour l'année 1474, en tant que successeurs, provenant de l'héritage du défunt knèze Brailo Tezalovic, conservé à Raguse. C'est le dernier document préservé prouvant que les revenus provenant de l'héritage du knèze Brailo Tezalović ont été retirés. Le destin de son héritage et des revenus qui en résultent n'est pas connu. Sur la base des documents, on peut supposer que les descendants du knèze Brailo Tezalovic sont probablement morts jusqu'en 1483.

Mots-clés: Djuradj Radišinović, Vlatko Ozrisalić, Brailo Tezalović.